Mária megkoronázása Krisztussal és szeráf négy szenttel

Alkotó	A Poldi-Pezzoli diptichon mestere működött Umbriában a 14. század elején
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	tempera, arany
Méretek	magasság: 36 cm szélesség: 18,8 cm vastagság: 1,5 cm
Leltári szám	55.249

Leírás

Ez a kicsiny kép egykor egy triptychon középső része volt, melynek két szárnya az idők során elveszett. A középkép kompozíciója két részre tagolódik. Fent Szűz Mária és Krisztus trónol egy perspektívában ábrázolt, támlás kőtrónuson. A földi élete végén, mennybevitele után trónra emelt és megkoronázott Mária alázattal, keresztbe tett karral hajol fia felé. Krisztus ruháját még a bizánci festészet hagyományai szerint arannyal megfestett redők ékesítik. Jobb kezét áldásra emeli, baljában – tanító Krisztusként – könyvet tart. (Mária és Jézus között a kép jelenlegi állapotában a Megváltót szimbolizáló pelikán, felettük pedig az Atyaisten jelenik meg. Ezek az elemek azonban nem tartoznak az eredeti kompozícióhoz, egy későbbi átfestés során kerülhettek a képre.) Alul egy berakással díszített márványpadon egy angyal és négy férfiszent ül. A szentek imádattal tekintenek fel a felső részben ábrázolt jelenetre. A bal szélen ülő szent kiléte attribútum hiányában bizonytalan, arctípusa alapján leginkább Szent Pál lehet. Mellette a mennyek országának kulcsait tartó Szent Pétert látjuk. A középen ülő és kezét imára összetevő angyal rangját a szenteknél nagyobb léptéke is jelzi. Kiterjesztett szárnyait aranyozás díszíti, két további szárnyát lent, a teste előtt keresztezi, így talán egy szeráf lehet, aki a lángoló isteni szeretetet jelképező piros színben jelenik meg. Az angyaltól jobbra Keresztelő Szent János ül. Bő köpenye alatt teveszőr ruhát visel, melyet az evangéliumok leírása szerint a pusztában hordott. A jobb szélen összefont karral ülő szent valószínűleg János evangélista, Krisztus legfiatalabb és legkedvesebb tanítványa. A kép alkotójának valódi nevét nem ismerjük, a kutatók a milanói Poldi-Pezzoli múzeumban őrzött művéről „A Poldi-Pezzoli diptichon mesteré”-nek nevezték el. A finom vonású, halovány bőrű arcok, a szélesen metszett szemek és a törékeny alkatú figurák stílusának jellemző elemei. (Sallay Dóra)

Proveniencia

Simor János érsek gyűjteménye, vásárlás 1878-ban a római Bertinelli-gyűjteményből 5. sz. (Giottino), 1878-as leltár, 16. sz. (Giottino modora)

Restaurálás

1915 Endrődi Sebestyén

Bibliográfia

• Cristiana Pasqualetti: Pittori di confine. Nuove ricerche e scoperte sui trecentisti 'umbri' in Abruzzo. in: Paragone. Parte arte, № 149, 2020, 3-20. 9, 10, fig. 10.
• Sallay Dóra: Raffaele Bertinelli és reneszánsz képtára. Egy műgyűjtemény útja Rómától Esztergomig. Esztergom,

2009, 87, kat. sz. II, 122.
• Prokopp Mária, in: Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. Corvina, 231, 68. sz. (umbriai festő, 1310 körül).
• Todini, Filippo: La Pittura umbra dal Duecento al primo Cinquecento. 2 kötet. Milano, 1989., I, 129 (ua.)
• Markova, Victoria: Un cofanetto della collezione del Museo di Kiev e alcuni aspetti dell'attività del „Maestro del dittico Poldi-Pezzoli". Paragone, 34/397 (1983), 3–12., 10, 12: 15. j. (ua.)
• Boskovits Miklós: Korai olasz táblaképek. Budapest, 1966., 20 (ua.)
• tica e Moderna', 30, 1965, pp. 113-123.
• M. Boskovits, Ipotesi su un pittore umbro del primo Trecento, in 'Arte An
• Boskovits Miklós: Ipotesi su un pittore umbro del primo trecento. Arte antica e moderna, 30 (1965), 113–123., (a Poldi Pizooli diptichon mestere, kevéssel 1320 után)
• Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 45-46 (umbriai festő, 14. sz. eleje, ugyanettől a kéztől származik a Poldi Pezzoli múzeum diptichonja)
• Dávid Katalin: Adatok a Trinitas ikonográfiájához. Művészettörténeti Értesítő, 11 (1962), 24–39., 25 (romagnai iskola)
• Gerevich Tibor (szerk.): Magyarország műemléki topográfiája. I. Esztergom. 1. Esztergom Műemlékei. Összeállította Genthon István. Budapest, 1948., 93 (romagnai iskola, 14. sz.)
• Berti Toesca, Elena: Arte italiana a Strigonia. Dedalo, XII (1932), 933–960., 957 (rimini iskola, 14. sz. közepe)
• Maszlaghy F. Az esztergomi hercegprímási képtárban levő művek jegyzéke. II. bővített kiadás. Esztergom 1891, 78. sz. (Giottino)